

تاریخ نشر در انترنیت:

اول ماه جولای سال میلادی 2011

وزن شعر و ترانه

درس هشتم

شیوه نوین ساختن وزن شعر و ترانه

این یک شیوه سیستماتیک و البته یک شیوه ابتکاری است

به یک شیوه نو که توسط اینجانب (محمد سالم اسپارتک)، گرداننده انجمن «وزن شعر و ترانه» ایجاد شده است، توضیح و تشریح میگردد که چطور میتوان به صورت سیستماتیک، تمام اوزان مروج در زبانهای فارسی دری، پشتو، عربی، اردو، هندی، ترکی... و دیگر زبانها را که از وزن کمی استفاده میکنند، به دست آورد. با این شیوه کار، مزید بر اوزان رایج، اوزان نو نیز به دست می آید. اوزان به دست آمده را بر مبنای نوین شناسایی و صنف بندی خواهیم کرد.

در درسهای گذشته گفته آمدیم که هنگام بحث روی وزن شعر و ترانه، سر و کار ما با هجاها میباشد. همچنان گفتیم که وزن شعر و ترانه در زبان فارسی دری معاصر، وزن کمی است. به این معنی که کمیت هجاها از دیدگاه امتداد، مد نظر میباشد. و گفتیم که دو نوع هجا داریم: کوتاه و دراز.

هجا های کوتاه و دراز، چنین نمایش داده میشوند	
هجا های کوتاه	هجا های دراز
U	—

همچنان یادآور شدیم که ضرورتی به هجا کشیده نداریم. یک هجا کشیده، معادل یک هجا دراز و یک هجا کوتاه است (— U). زیرا وزن شعر و ترانه را میتوان به کوچکترین اجزاء یعنی به هجاهای کوتاه و دراز تجزیه کرد. از سوی دیگر تشریح شد که چطور هجاهای کوتاه و دراز را در زبان فارسی دری بشناسیم. سروده های زیاد تقطیع گردیدند و در عمل، برخی از باریکی ها عملیه تقطیع (قطعه قطعه کردن یا پارچه پارچه کردن) شعر و ترانه در نمونه های زیاد نشان داده شد.

لینک درسهای اول تا هفتم وزن شعر و ترانه	
http://www.taraqi.eu/Wazne%20Sher%20D1%20B1.pdf	درس اول بخش اول ←
http://www.taraqi.eu/Wazne%20Sher%20D1%20B2.pdf	درس اول بخش دوم ←
http://www.taraqi.eu/WazneSherD2.pdf	درس دوم ←
http://www.taraqi.eu/WazneSherD3.pdf	درس سوم ←
http://www.taraqi.eu/WazneSherD4.pdf	درس چهارم ←
http://www.taraqi.eu/WazneSherD5.pdf	درس پنجم ←
http://www.taraqi.eu/WazneSherD6.pdf	درس ششم ←
http://www.taraqi.eu/WazneSherD7.pdf	درس هفتم ←

اکنون وارد یک بحث دیگر میشویم. میخواهیم به این سوال پاسخ بدهیم که چند بحر برای وزن شعر و ترانه داریم. آیا بحور وزن شعر و ترانه با هم رابطه خویشاوندی دارند؟ اگر دارند این رابطه را باید بشناسیم. در گذشته ها کارهای زیادی در این عرصه

توسط دانشمندان علم عروض صورت گرفته است و به شیوه های معمول در آن زمانها، به این سوال پاسخ داده شده است. اما آیا به تمام سوالها درباره وزن شعر و ترانه، پاسخ جامع و مانع داده شده است؟

دانشمند بزرگ، داکتر پرویز نائل خانلری در کتاب «وزن شعر فارسی» چنین نوشته است:

«در علم عروض اجناس وزن را بحر می نامند و هر بحر را به نامی میخوانند و همه متفرعات آن را به اصل باز می گردانند. نگارنده نیز به پیروی از پیشینان این اصطلاح [بحر] را که معنی آن معروف همه اهل فن می باشد، بر اصطلاح تازه ترجیح می دهد. اما باید دانست که شماره بحر نزد قدما بسیار محدود است و روی هم رفته اوزانی را که در عربی و فارسی به کار رفته 19 جنس شمرده به هریک نامی داده اند و اوزان دیگر را از متفرعات آن بحور نَزده گانه دانسته اند. اما در روشی که بنده [پرویز نائل خانلری] پیش گرفته است، شماره بحر چند برابر این مقدار است.» (ختم نقل قول)

اینجانب خود را از پیروان مکتب استاد بزرگ، پرویز نائل خانلری، شمرده و میخواهم گام دیگری در این راستا بردارم. برای واضح ساختن هدف خود چند نکته را به شکل فشرده یاد دآور می شوم:

1- افعیل عروضی را با احترام زیاد به حاشیه میبریم و در یک جای مصوون در آرشیف حفظ میکنیم. به عوض افعیل عربی با پیروی از سیستم نوین برای نشان دادن هجاهای دراز، از دم و هجاهای کوتاه از ق، و هرگاه دوهجای کوتاه پی در پی بیایند، از ب ق استفاده میکنیم. هنگام ضرورت به آرشیف مراجعه خواهیم کرد. اصل پرارزش نوآوری حکم میکند که درست نیست کار پرارزش پیشینان یکشبه دور انداخته شود. زیرا هر نوآوری در کار گذشته گان و پیشینان ریشه دارد.

بار اول نیست که این شیوه به صدا آوردن وزن شعر بدون استفاده از افعیل عربی، مطرح میشود. در صفحه 147 کتاب داکتر پرویز نائل خانلری به نام «وزن شعر فارسی» چنین میخوانیم:

نشانه های هجاها

برای نشان دادن نظم و تناسب هجاهای کوتاه و بلند که خود اساس وزن شعر فارسی است، لازم است که نشانه ای برای هریک قرار دهیم. . . ما نشانه هائی را که در لاتینی به کار می رفته و اکنون در همه زبانهای دنیا برای نشان دادن وزن معمول است، اختیار میکنیم. صورت این نشانه ها چنین است:

هجای کوتاه = U

هجای بلند = —

نامهای هجاها

برای آن که بتوانیم نشانه های فوق را بخوانیم به طریقی که ضمناً وزن مقصود در این خواندن آشکار شود، لازم است لفظی که کمیت آن معادل امتداد هجا باشد قرار دهیم تا همیشه اصوات دیگر را به همان الفاظ معهود بسنجیم و از خطا و اشتباه مصون بمانیم. در علم ایقاع نیز چنین الفاظی قرار داده اند اما چون در این علم به اصل تقطیع و تشخیص دو نوع هجا در وزن، توجه نداشته اند، لفظهای واحدی برای هریک از این دو نوع هجا مقرر نیست و تغییر می پذیرد. زیرا مثالهای علم ایقاع بر حسب ارکان عروضی وضع شده است و مثلاً لفظ «تن» را مثال سبب خفیف و «نن» را مثال سبب ثقیل و «تنن» یا «تنن» را مثال و قد مقرون قرار داده اند و بر این قیاس پیداست که در این حالت مثال هجای کوتاه گاهی «ن» و گاهی «ت» واقع میشود و مثال هجای بلند گاهی «نن» و گاهی «تن» و گاهی «نا» می باشد. برای آن که مثالها تغییر نپذیرد، این جا چنین قرار می دهیم:

ت = U = هجای کوتاه.

تن = — = هجای بلند. (ختم نقل قول)

دوستانی که با سروده های مولانای بلخی رومی آشنایی دارند، حتماً متوجه شده اند که او بارها شکوه کرده است که افاعیل

عروضی مورد پسندش نمی باشند. در جایی گفته است:

مُتَعَلِنُ مُفْتَعِلِنُ مُفْتَعِلِنُ كَشْتِ مِرَا

یا در مصراع دوم بیت از دیوان شمس خوانده ام:

تَن تَن نَن / تَن تَن تَن نَن / تَن تَن تَن نَن / تَن تَن تَن نَن

تَن تَن نَن تَن / تَن تَن نَن تَن / تَن تَن نَن تَن / تَن تَن نَن تَن

و ما و شما میگوییم:

دَم قَ دَم / دَم دَم قَ دَم / دَم دَم قَ دَم / دَم دَم قَ دَم

یا

دَم قَ دَم دَم / دَم قَ دَم دَم / دَم قَ دَم دَم / دَم قَ دَم دَم

نمونه تقطیع شعرا با استفاده از ق و دَم

این بیت را تقطیع میکنیم:

به مژگان سیه کردی هزاران رخنه در دینم / بیا کز چشم بیمارت هزاران درد بر چینم

(حافظ)

16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1								
—	—	—	U	—	—	—	U	—	—	—	U	—	—	—	U								
دَم	دَم	دَم	قَ	دَم	دَم	دَم	قَ	دَم	دَم	دَم	قَ	دَم	دَم	دَم	قَ								
به مژگان سیه کردی هزاران رخنه در دینم																							
بَ	مِ	ژ	گ	ا	نِ	سِ	یَ	هَ	ک	ر	دِ	ز	ا	ر	ا	نِ	دِ	رِ	دِ	یِ	نِ		
بیا کز چشم بیمارت هزاران درد بر چینم																							
بَ	ی	ا	ک	ز	چ	ش	مِ	بِ	م	ا	ر	تِ	هَ	ز	ا	ر	ا	نِ	دِ	رِ	دِ	یِ	نِ

نمونه تقطیع شعرا با استفاده از ب ق و دَم

این بیت را تقطیع میکنیم:

مُرده بدم زنده شدم گریه بدم خنده شدم / دولت عشق آمد و من دولت پاینده شدم

(مولوی)

16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
—	U	U	—	—	U	U	—	—	U	U	—	—	U	U	—

دَم	بَ	قَ	دَم	دَم	بَ	قَ	دَم	دَم	بَ	قَ	دَم	دَم	بَ	قَ	دَم
مردم بدم زنده شدم گریه بدم خنده شدم															
در این مصراع چهار بار هجای دراز دم آمده است که با تقطیع بالا مطابقت دارد															
↓				↓				↓				↓			
دَم	شُ	دَ	خَن	دَم	بُ	یَ	گَر	دَم	شُ	دَ	زِن	دَم	بُ	دَ	مُر
دولت عشق آمد و من دولت پاینده شدم															
در مصراع اول و دوم، به هجا های دراز مُر، زِن، گَر، خَن و همچنان دو، عَش، قَا، مَن، دو، پَا و یَن توجه شود که همه آنها را با دَم میتوان تعویض کرد. پس تصمیم گرفتم که همیشه هجاهای دراز را توسط دَم نشانی کنم و دَم بخوانم.															
دَم	شُ	دَ	یَن	پَا	لَ	تِ	دو	مَن	مَ	دُ	قَا	عَشِ	تِ	لَ	دو
و در مورد هجاهای کوتاه به این نتیجه رسیدم که هرگاه دو هجای کوتاه، یکی پشت دیگر بیایند، هجای کوتاه اولی را توسط بَ و هجای کوتاه دومی را توسط قَ نشانی کنم و همینطور بَ قَ بخوانم.															
تقطیع این وزن در این سیستم، چنین است: چهار بار دَم بَ قَ دَم															

2 - سیستم نام گذاری عروضی بحرهای وزن کمی شعر را نیز با احترام به آرشیف می سپاریم و هنگام ضرورت به آرشیف مراجعه می کنیم زیرا نامهای عروضی بحرهای شعری اگر برای برخی دوستان و دانشمندان علم عروض قابل فهم، حکایت کننده و معرفی کننده کدام وزن شعر باشد، برای نسل جوان کنونی و نسل های بالنده حوزه بزرگ فارسی دری زبانان، نامهایی نیست که به دل بنشینند. پس باید اجناس بحرهای شعر و ترانه از نو جنس شناسی و نامگذاری شوند.

3 - تا کنون به کمک رسم کردن دایره های 12 هجایی، 14 هجایی، 16 هجایی و 20 هجایی برخی از اجناس اوزان درست شده و مورد استفاده قرار گرفته اند که در برگزیده تمام اجناس ممکن نیستند، ما فراتر خواهیم رفت و به شیوه نوین تمام جنسهای اوزان و بحور ممکن را بررسی خواهیم کرد.

در کتاب دانشمند بزرگ، دکتر پرویز نائل خانلری، در مجموع 15 سلسله جنسهای اوزان بررسی شده است. ما پیشتر میرویم و 36 سلسله جنسهای اوزان را بررسی خواهیم کرد.

4 - برای به دست آوردن تمام اوزان ممکن شعر و ترانه، شیوه یی را انتخاب میکنیم که بنیاد علمی دارد. می خواهیم سلسله ها بسازیم. از ساده ترین سلسله ممکن آغاز میکنیم و گام به گام به سوی سلسله های بعدی روان میشویم. از هر سلسله، اوزان خویشاوند به دست می آید.

برای این منظور جدول ها درست می کنیم:

1 - جدول شماره (1). می خواهیم قطارها یا ردیفها یا رشته های دو هجایی درست کنیم. در هر رشته تنها 2 هجا را پهلوی همدیگر می چینیم. لازم به یاد آوری است که ما تنها دو نوع هجا داریم هجای کوتاه (u) و هجای دراز (-).

جدول شماره (1)			
چند بار 2 هجا را پهلوی هم دیگر می چینیم			
باید همه واریانت های ممکن را به دست آریم ↓	جای هجای دوم	جای هجای اول	
		↓ 2	↓ 1
→ بیشتر از این چهار واریانت، کدام واریانت دیگر ممکن نیست	—	u	1
	u	u	2
	—	—	3
	u	—	4
فورمول ریاضی این را تصدیق می کند			
$\bar{A}(n, k) = \bar{A}_n^k = n^k.$			
شمار هجا ها در هر دسته	شمار یا تعداد نوعیت هجاها که 2 است		
در این حال 2 است	یعنی کوتاه (u) و دراز (—)		
k	n		
2 به طاقت 2 = 2 ضرب 2 = 4			
یعنی تنها 4 طرز چیندن هجاها در رسته ها ممکن است و بس			

حالا از هر واریانت چنین استفاده میکنیم : 2 هجای هر رسته را به دنبال همدیگر تکرار میکنیم و این کار را ادامه میدهیم.

2	1	واریانت یکم
—	u	

با استفاده از واریانت یکم (اول) ، یک سلسله بی پایان ساخته میشود :

∞	...	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
		—	u	—	u	—	u	—	u	—	u	—	u	—	u	—	u	—	u	—	u
		دم	ق	دم	ق	دم	ق	دم	ق	دم	ق	دم	ق	دم	ق	دم	ق	دم	ق	دم	ق

اما ذهن ما سلسله بی پایان را درک نمی کند. پس هنگام به کار بردن سلسله ها، باید شماره هجاها را محدود بسازیم.

در این مورد دانشمند بزرگ، داکتر پرویز نائل خلانلری، در کتاب «وزن شعر فارسی» می نویسد :

«هر وزنی عبارت است از یک سلسله نا متناهی [بی پایان] از ضربهای کوتاه و بلند [دراز] یا قوی و ضعیف که بر حسب نظامی معین در پی یکدیگر قرار گرفته. اما ذهن انسان امور نامحدود را نمی تواند ادراک کند و برای ادراک هر امری باید آن را به حدودی محدود سازد یعنی ابتدا و انتهای برای آن قائل شود و طول قطعه ای که از سلسله لایتناهی امری مجزا شده است، باید به حدی باشد که ذهن بتواند آن را یک جا ادراک کند و رابطه ای را که میان اجزاء آن هست دریابد. در عرف شعر فارسی بلندترین قطعه سلسله اوزان که قابل ادراک ذهن است، بیست ضرب یا بیست هجا می باشد. اما ادراک قطعه بیست هجایی نیز مستلزم کوشش ذهن است و به این سبب بحر کامل مثنی در فارسی رواجی نیافته است.

بنابراین بلندترین قطعه ای که در شعر فارسی به سهولت قابل ادراک ذهن است، قطعه 16 ضربی یا 16 هجایی اوزان می باشد.» (ختم نقل قول)

یک نمونه استفاده از این سلسله را می آوریم:

چه کرده ام به جای تو که نیستم سزای تو / نه از هوای دلبران بری شدم برای تو

(خاقانی)

چه کرده ام به جای تو که نیستم سزای تو																				
	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
	—	U	—	U	—	U	—	U	—	U	—	U	—	U	—	U	—	U	—	U
	دم	ق	دم	ق	دم	ق	دم	ق	دم	ق	دم	ق	دم	ق	دم	ق	دم	ق	دم	ق
					تو	ی	زا	س	تم	س	نی	ک	تو	ی	جا	ب	ام	د	کر	چ
نه از هوای دلبران بری شدم برای تو																				
					تو	ی	را	ب	دم	ش	ری	ب	ری	ب	ران	ب	دل	ی	وا	ه
نتیجه این که از این سلسله میتوان برای شعر و ترانه سخن موزون ساخت. این نخستین سلسله بی است، که به پیروی از این شیوه ساخته شده است.																				

با استفاده از واریانت دوم نیز، یک سلسله بی پایان ساخته میشود:

2	1	واریانت دوم
U	U	

∞	...	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
		U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U
اما این سلسله را نمیتوان برای وزن شعر به کار گرفت																					
نتیجه این که واریانت دوم به کار نمی آید و ما این واریانت را رد میکنیم و آن را با علامت (x) نشانی میکنیم																					

با استفاده از واریانت سوم نیز، یک سلسله بی پایان ساخته میشود:

2	1	واریانت سوم
U	—	

∞	...	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
		—	U	—	U	U	—	U	—	U	—	U	—	U	—	U	—	U	—	U	—
این سلسله را میتوان برای وزن شعر به کار گرفت. این همان سلسله اول است. در آنجا سلسله، با هجای کوتاه (U) آغاز شده و در اینجا با هجای دراز (—)																					
نتیجه این که از این سلسله میتوان برای شعر و ترانه سخن موزون ساخت. این همان سلسله نخستین است.																					

با استفاده از واریانت چهارم نیز، یک سلسله بی پایان ساخته میشود:

2	1	واریانت چهارم
—	—	

∞	...	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
اما این سلسله را نیز نمیتوان برای وزن شعر به کار گرفت																					
نتیجه این که واریانت چهارم نیز به کار نمی آید و ما این واریانت را رد میکنیم و آن را با علامت (x) نشانی میکنیم																					

ضرور میدانم جدول شماره (1) را یک بار دیگر بیاورم و نشان بدهم که کدام واریانتها به درد میخورند و کدامها رد میشوند:

جدول شماره (1) به شکل دیگر				
چند بار 2 هجا را پهلوی هم دیگر می چینیم				
باید همه واریانت های ممکن را به دست آریم و ببینیم که برای ساختن سلسله به کار می آیند یا نی		جای هجای دوم	جای هجای اول	
		↓	↓	
		2	1	
A	✓	—	U	1
	x	U	U	2
	x	—	—	3
A	✓	U	—	4

این شکل جدول را برای جدول های دیگر اساس قرار می دهیم و در هر واریانت چیدن هجاها، در رسته های سه هجایی، چهار هجایی و غیره ... به کار می بریم.

نتیجه گیری ما از جدول شماره (1) این است که از آن تنها یک سلسله به دست آمد. آن را نام گذاری می کنیم.

سلسله شماره 1																		
∞	...	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	
		—	U	—	U	—	U	—	U	—	U	—	U	—	U	—	U	A
		دم	ق	دم	ق	دم	ق	دم	ق	دم	ق	دم	ق	دم	ق	دم	ق	
از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت																		
در درس بعدی این سلسله را به تفصیل بررسی خواهیم کرد																		

2 - جدول شماره (2). می خواهیم قطارها یا ردیفها یا رسته های 3 هجایی درست کنیم. در هر رسته تنها 3 هجا را پهلوی هم دیگر می چینیم. لازم به یاد آوری است که ما تنها دو نوع هجا داریم هجای کوتاه (U) و هجای دراز (—).

جدول شماره (2)				
	3	2	1	
B1	—	U	U	1
x	U	U	U	2
B2	—	—	U	3
B1	U	—	U	4
B2	—	U	—	5

B1	U	U	—	6
x	—	—	—	7
B2	U	—	—	8
دسته هایی که به کار نمی آیند، با این علامه (x) نشانی می کنیم				
تنها 8 طرز چیدن هجاها در دسته ها ممکن است و بس				
فورمول ریاضی این را تصدیق می کند				
$\bar{A}(n, k) = \bar{A}_n^k = n^k.$				
شمار هجاها در هر دسته در این حالت 3 است		شمار یا تعداد نوعیت هجاها 2 است یعنی کوتاه (u) و دراز (—)		
k		n		
2 به طاقت 3 = 2 ضرب 2 ضرب 2 = 8				
یعنی تنها 8 طرز چیدن هجاها در دسته ها ممکن است و بس				

از جدول شماره (2) تنها 2 سلسله نو به دست می آید: این 2 سلسله را نامگذاری و شماره گذاری میکنیم:

																	سلسله شماره 2										
∞	...	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	B1										
		—	U	U	—	U	U	—	U	U	—	U	U	—	U	U											
		دم	ق	ب	دم	ق	ب	دم	ق	ب	دم	ق	ب	دم	ق	ب											
از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																											

																	سلسله شماره 3										
∞	...	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	B2										
		—	—	U	—	—	U	—	—	U	—	—	U	—	—	U											
		دم	دم	ب	دم	دم	ب	دم	دم	ب	دم	دم	ب	دم	دم	ب											
از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																											

3 - جدول شماره (3). می خواهیم قطارها یا ردیفها یا رسته های 4 هجایی درست کنیم. در هر رسته تنها 4 هجا را پهلوی همدیگر می چینیم.

جدول شماره (3)					
	4	3	2	1	
x	—	U	U	U	1

x	U	U	U	U	2
✓	—	—	U	U	3
x	U	—	U	U	4
A	—	U	—	U	5
x	U	U	—	U	6
✓	—	—	—	U	7
✓	U	—	—	U	8
✓	—	U	U	—	9
x	U	U	U	—	10
✓	—	—	U	—	11
A	U	—	U	—	12
✓	—	U	—	—	13
✓	U	U	—	—	14
x	—	—	—	—	15
✓	U	—	—	—	16
در آخرین ستون جدول، در دست راست تنها نشانی میکنیم که از کدام واریانتهای هریک از 16 رسته به دست آمده، میتوان سلسله ساخت.					

از جدول شماره (3) تنها 2 سلسله نو به دست می آید: این 2 سلسله را نامگذاری و شماره گذاری میکنیم:

سلسله شماره 4																	C1	
∞	...	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2		1
		—	—	—	U	—	—	—	U	—	—	—	U	—	—	—		U
		دم	دم	دم	ق	دم	دم	دم	ق	دم	دم	دم	ق	دم	دم	دم	ق	
از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																		

سلسله شماره 5																	C2	
∞	...	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2		1
		—	—	U	U	—	—	U	U	—	—	U	U	—	—	U		U
		دم	دم	ق	ب	دم	دم	ق	ب	دم	دم	ق	ب	دم	دم	ق	ب	
از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																		

4 - جدول شماره (4). می خواهیم قطارها یا ردیفها یا رسته های 5 هجایی درست کنیم. در هر رسته تنها 5 هجا را پهلوی همدیگر می چینیم.

جدول شماره (4)						
	5	4	3	2	1	

x	—	U	U	U	U	1
x	U	U	U	U	U	2
x	—	—	U	U	U	3
x	U	—	U	U	U	4
x	—	U	—	U	U	5
x	U	U	—	U	U	6
✓	—	—	—	U	U	7
x	U	—	—	U	U	8
x	—	U	U	—	U	9
x	U	U	U	—	U	10
✓	—	—	U	—	U	11
✓	U	—	U	—	U	12
✓	—	U	—	—	U	13
x	U	U	—	—	U	14
✓	—	—	—	—	U	15
✓	U	—	—	—	U	16
x	—	U	U	U	—	17
x	U	U	U	U	—	18
✓	—	—	U	U	—	19
✓	U	—	U	U	—	20
✓	—	U	—	U	—	21
✓	U	U	—	U	—	22
✓	—	—	—	U	—	23
✓	U	—	—	U	—	24
✓	—	U	U	—	—	25
x	U	U	U	—	—	26
✓	—	—	U	—	—	27
✓	U	—	U	—	—	28
✓	—	U	—	—	—	29
✓	U	U	—	—	—	30
✓	—	—	—	—	—	31
✓	U	—	—	—	—	32

تنها 32 طرز چیدن هجاها در دسته ها ممکن است و بس

فورمول ریاضی این را تصدیق می کند

$$\bar{A}(n, k) = \bar{A}_n^k = n^k.$$

شمار هجاها در هر دسته در این حال 5 است	شمار یا تعداد نوعیت هجاها که 2 است یعنی کوتاه (u) و دراز (—)
k	n
2 به طاقت 4 = 2 ضرب 2 ضرب 2 ضرب 2 ضرب 2 = 32	
یعنی تنها 32 طرز چیدن هجاها در دسته ها ممکن است و بس	

از جدول شماره (4) تنها 4 سلسله نو به دست می آید: این 4 سلسله را نامگذاری و شماره گذاری میکنیم:

		سلسله شماره 6																			D1	
∞	...	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2		1
		—	U	—	U	U	—	U	—	U	U	—	U	—	U	U	—	U	—	U		U
		دم	ق	دم	ق	ب	دم	ق	دم	ق	ب	دم	ق	دم	ق	ب	دم	ق	دم	ق	ب	
از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																						

		سلسله شماره 7																			D2	
∞	...	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2		1
		—	—	U	—	U	—	—	U	—	U	—	—	U	—	U	—	—	U	—		U
		دم	دم	ق	دم	ق	دم	دم	ق	دم	ق	دم	دم	ق	دم	ق	دم	دم	ق	دم	ق	
از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																						

		سلسله شماره 8																			D3	
∞	...	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2		1
		—	U	U	—	—	—	U	U	—	—	—	U	U	—	—	—	U	U	—		—
		دم	ق	ق	دم	دم	دم	ق	ق	دم	دم	دم	ق	ق	دم	دم	دم	ق	ق	دم	دم	
از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																						

		سلسله شماره 9																			D4	
∞	...	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2		1
		—	—	U	—	—	—	—	U	—	—	—	—	U	—	—	—	—	U	—		—
		دم	دم	ق	دم	دم	دم	دم	ق	دم	دم	دم	دم	ق	دم	دم	دم	دم	دم	ق	دم	
از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																						

5 - جدول شماره (5). می‌خواهیم قطارها یا ردیفها یا رسته های 6 هجایی درست کنیم. در هر رسته تنها 6 هجا را پهلوی همدیگر می‌چینیم.

جدول شماره (5)						
	6	5	4	3	2	1
	1	2	4	8	16	32
x	—	U	U	U	U	U
						1

x	U	U	U	U	U	U	2
x	—	—	U	U	U	U	3
x	U	—	U	U	U	U	4
x	—	U	—	U	U	U	5
x	U	U	—	U	U	U	6
x	—	—	—	U	U	U	7
x	U	—	—	U	U	U	8
	—	U	U	—	U	U	9
x	U	U	U	—	U	U	10
	—	—	U	—	U	U	11
x	U	—	U	—	U	U	12
	—	U	—	—	U	U	13
x	U	U	—	—	U	U	14
	—	—	—	—	U	U	15
	U	—	—	—	U	U	16
x	—	U	U	U	—	U	17
x	U	U	U	U	—	U	18
	—	—	U	U	—	U	19
	U	—	U	U	—	U	20
	—	U	—	U	—	U	21
	U	U	—	U	—	U	22
	—	—	—	U	—	U	23
	U	—	—	U	—	U	24
	—	U	U	—	—	U	25
x	U	U	U	—	—	U	26
	—	—	U	—	—	U	27
	U	—	U	—	—	U	28
	—	U	—	—	—	U	29
	U	U	—	—	—	U	30
	—	—	—	—	—	U	31
	U	—	—	—	—	U	32
x	—	U	U	U	U	—	33
x	U	U	U	U	U	—	34
x	—	—	U	U	U	—	35
x	U	—	U	U	U	—	36
	—	U	—	U	U	—	37
	U	U	—	U	U	—	38
	—	—	—	U	U	—	39
	U	—	—	U	U	—	40
	—	U	U	—	U	—	41
x	U	U	U	—	U	—	42
	—	—	U	—	U	—	43
	U	—	U	—	U	—	44
	—	U	—	—	U	—	45
	U	U	—	—	U	—	46
	—	—	—	—	U	—	47
	U	—	—	—	U	—	48
x	—	U	U	U	—	—	49

x	U	U	U	U	—	—	50
	—	—	U	U	—	—	51
	U	—	U	U	—	—	52
	—	U	—	U	—	—	53
	U	U	—	U	—	—	54
	—	—	—	U	—	—	55
	U	—	—	U	—	—	56
	—	U	U	—	—	—	57
x	U	U	U	—	—	—	58
	—	—	U	—	—	—	59
	U	—	U	—	—	—	60
	—	U	—	—	—	—	61
	U	U	—	—	—	—	62
	—	—	—	—	—	—	63
	U	—	—	—	—	—	64
فورمول ریاضی این را تصدیق می کند							
$\bar{A}(n, k) = \bar{A}_n^k = n^k.$							
شمار هجاها در هر دسته در این حال 6 است				شمار یا تعداد نوعیت هجاها که 2 است یعنی کوتاه (u) و دراز (—)			
k				n			
2 به طاقت 6 = 64							

از جدول شماره (5) تنها 5 سلسله نو به دست می آید: این 5 سلسله را نامگذاری و شماره گذاری میکنیم:

سلسله شماره 10																				
∞	...	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	E1
		—	U	U	—	—	U	—	U	U	—	—	U	—	U	U	—	—	U	
		دم	ق	ب	دم	دم	ق	دم	ق	ب	دم	دم	ق	دم	ق	ب	دم	دم	ق	
از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																				

سلسله شماره 11																				
∞	...	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	E2
		—	U	—	—	U	U	—	U	—	—	U	U	—	U	—	—	U	U	
		دم	ق	دم	دم	ق	ب	دم	ق	دم	دم	ق	ب	دم	ق	دم	دم	ق	ب	
از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																				

		سلسله شماره 12														E3				
∞	...	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5		4	3	2	1
		—	—	—	U	—	U	—	—	—	U	—	U	—	—		—	U	—	U
		دم	دم	دم	ق	دم	ق	دم	دم	دم	ق	دم	ق	دم	دم	دم	ق	دم	ق	
از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																				

		سلسله شماره 13														E4				
∞	...	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5		4	3	2	1
		—	U	U	—	—	—	—	U	U	—	—	—	—	U		U	—	—	—
		دم	ق	ب	دم	دم	دم	دم	ق	ب	دم	دم	دم	دم	ق	ب	دم	دم	دم	
از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																				

		سلسله شماره 14														E5				
∞	...	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5		4	3	2	1
		—	—	—	—	—	U	—	—	—	—	—	U	—	—		—	—	—	U
		دم	دم	دم	دم	دم	ق	دم	دم	دم	دم	دم	ق	دم	دم	دم	دم	دم	ق	
از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																				

6 – جدول شماره (6). می‌خواهیم قطارها یا ردیفها یا رسته های 7 هجایی درست کنیم. در هر رسته تنها 7 هجا را پهلوی هم‌دیگر می‌چینیم.

جدول شماره (6)							
	7	6	5	4	3	2	1
	1	2	4	8	16	32	64
x	—	U	U	U	U	U	U
x	U	U	U	U	U	U	U
	—	—	U	U	U	U	U
	U	—	U	U	U	U	U
	—	U	—	U	U	U	U
	U	U	—	U	U	U	U
	—	—	—	U	U	U	U
	U	—	—	U	U	U	U

	—	U	U	—	U	U	U	9
	U	U	U	—	U	U	U	10
	—	—	U	—	U	U	U	11
	U	—	U	—	U	U	U	12
	—	U	—	—	U	U	U	13
	U	U	—	—	U	U	U	14
	—	—	—	—	U	U	U	15
	U	—	—	—	U	U	U	16
	—	U	U	U	—	U	U	17
	U	U	U	U	—	U	U	18
	—	—	U	U	—	U	U	19
	U	—	U	U	—	U	U	20
	—	U	—	U	—	U	U	21
	U	U	—	U	—	U	U	22
	—	—	—	U	—	U	U	23
	U	—	—	U	—	U	U	24
	—	U	U	—	—	U	U	25
	U	U	U	—	—	U	U	26
	—	—	U	—	—	U	U	27
	U	—	U	—	—	U	U	28
	—	U	—	—	—	U	U	29
	U	U	—	—	—	U	U	30
	—	—	—	—	—	U	U	31
	U	—	—	—	—	U	U	32
☒	—	U	U	U	U	—	U	33
☒☒	U	U	U	U	U	—	U	34
	—	—	U	U	U	—	U	35
	U	—	U	U	U	—	U	36
	—	U	—	U	U	—	U	37
	U	U	—	U	U	—	U	38
	—	—	—	U	U	—	U	39
	U	—	—	U	U	—	U	40
	—	U	U	—	U	—	U	41
	U	U	U	—	U	—	U	42
	—	—	U	—	U	—	U	43
	U	—	U	—	U	—	U	44
	—	U	—	—	U	—	U	45
	U	U	—	—	U	—	U	46
	—	—	—	—	U	—	U	47
	U	—	—	—	U	—	U	48
	—	U	U	U	—	—	U	49
	U	U	U	U	—	—	U	50
	—	—	U	U	—	—	U	51
	U	—	U	U	—	—	U	52
	—	U	—	U	—	—	U	53
	U	U	—	U	—	—	U	54
	—	—	—	U	—	—	U	55
	U	—	—	U	—	—	U	56

	—	U	U	—	—	—	U	57
	U	U	U	—	—	—	U	58
	—	—	U	—	—	—	U	59
	U	—	U	—	—	—	U	60
	—	U	—	—	—	—	U	61
	U	U	—	—	—	—	U	62
	—	—	—	—	—	—	U	63
	U	—	—	—	—	—	U	64
☒	—	U	U	U	U	U	—	65
☒☒	U	U	U	U	U	U	—	66
	—	—	U	U	U	U	—	67
	U	—	U	U	U	U	—	68
	—	U	—	U	U	U	—	69
	U	U	—	U	U	U	—	70
	—	—	—	U	U	U	—	71
	U	—	—	U	U	U	—	72
	—	U	U	—	U	U	—	73
	U	U	U	—	U	U	—	74
	—	—	U	—	U	U	—	75
	U	—	U	—	U	U	—	76
	—	U	—	—	U	U	—	77
	U	U	—	—	U	U	—	78
	—	—	—	—	U	U	—	79
	U	—	—	—	U	U	—	80
	—	U	U	U	—	U	—	81
	U	U	U	U	—	U	—	82
	—	—	U	U	—	U	—	83
	U	—	U	U	—	U	—	84
	—	U	—	U	—	U	—	85
	U	U	—	U	—	U	—	86
	—	—	—	U	—	U	—	87
	U	—	—	U	—	U	—	88
	—	U	U	—	—	U	—	89
	U	U	U	—	—	U	—	90
	—	—	U	—	—	U	—	91
	U	—	U	—	—	U	—	92
	—	U	—	—	—	U	—	93
	U	U	—	—	—	U	—	94
	—	—	—	—	—	U	—	95
	U	—	—	—	—	U	—	96
☒	—	U	U	U	U	—	—	97
☒☒	U	U	U	U	U	—	—	98
	—	—	U	U	U	—	—	99
	U	—	U	U	U	—	—	100
	—	U	—	U	U	—	—	101
	U	U	—	U	U	—	—	102
	—	—	—	U	U	—	—	103
	U	—	—	U	U	—	—	104

	—	U	U	—	U	—	—	105
	U	U	U	—	U	—	—	106
	—	—	U	—	U	—	—	107
	U	—	U	—	U	—	—	108
	—	U	—	—	U	—	—	109
	U	U	—	—	U	—	—	110
	—	—	—	—	U	—	—	111
	U	—	—	—	U	—	—	112
	—	U	U	U	—	—	—	113
	U	U	U	U	—	—	—	114
	—	—	U	U	—	—	—	115
	U	—	U	U	—	—	—	116
	—	U	—	U	—	—	—	117
	U	U	—	U	—	—	—	118
	—	—	—	U	—	—	—	119
	U	—	—	U	—	—	—	120
	—	U	U	—	—	—	—	121
	U	U	U	—	—	—	—	122
	—	—	U	—	—	—	—	123
	U	—	U	—	—	—	—	124
	—	U	—	—	—	—	—	125
	U	U	—	—	—	—	—	126
	—	—	—	—	—	—	—	127
	U	—	—	—	—	—	—	128
	فورمول ریاضی این را تصدیق می کند							
	$\bar{A}(n, k) = \bar{A}_n^k = n^k.$							
	شمار یا تعداد نوعیت هجاها که 2 است یعنی کوتاه (u) و دراز (—)			شمار هجاها در هر دسته در این حال 7 است				
	n			k				
	2 به طاقت 7 = 2 ضرب 2 ضرب 2 ضرب 2 ضرب 2 ضرب 2 = 128							
	یعنی تنها 128 طرز چیدن هجاها در دسته ها ممکن است و بس							

از جدول شماره (6) تنها 9 سلسله نو به دست می آید: این 9 سلسله را نامگذاری و شماره گذاری میکنیم:

سلسله شماره 15																			F1				
∞	...	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5		4	3	2	1
		—	—	—	U	U	—	—	—	—	—	U	U	—	—	—	—	—	—	U	U	—	—
		دم	دم	دم	ق	ب	دم	دم	دم	دم	دم	ق	ب	دم	دم	دم	دم	دم	دم	ق	ب	دم	دم
از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																							

		سلسله شماره 16																F2					
∞	...	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6		5	4	3	2	1
		—	—	U	—	U	—	—	—	—	U	—	U	—	—	—	—		U	—	U	—	—
		دم	دم	ق	دم	ق	دم	دم	دم	دم	ق	دم	ق	دم	دم	دم	دم	ق	دم	ق	دم	دم	
از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																							

		سلسله شماره 17																F3					
∞	...	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6		5	4	3	2	1
		—	—	U	—	—	—	U	—	—	U	—	—	—	U	—	—		U	—	—	—	U
		دم	دم	ق	دم	دم	دم	ق	دم	دم	ق	دم	دم	دم	ق	دم	دم	ق	دم	دم	دم	ق	
از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																							

		سلسله شماره 18																F4					
∞	...	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6		5	4	3	2	1
		—	U	—	—	—	U	U	—	U	—	—	—	U	U	—	U		—	—	—	U	U
		دم	ق	دم	دم	دم	ق	ب	دم	ق	دم	دم	دم	ق	ب	دم	ق	دم	دم	دم	ق	ب	
از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																							

		سلسله شماره 19																F5					
∞	...	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6		5	4	3	2	1
		—	—	U	—	U	U	—	—	—	U	—	U	U	—	—	—		U	—	U	U	—
		دم	دم	ق	دم	ب	ق	دم	دم	دم	ق	دم	ب	ق	دم	دم	دم	ق	دم	ق	ب	دم	
از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																							

		سلسله شماره 20																F6					
∞	...	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6		5	4	3	2	1
		—	—	U	U	—	—	U	—	—	U	U	—	—	U	—	—		U	U	—	—	U
		دم	دم	ق	ب	دم	دم	ق	دم	دم	ق	ب	دم	دم	ق	دم	دم	ق	ب	دم	دم	ق	
از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																							

		سلسله شماره 21																F7					
∞	...	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6		5	4	3	2	1
		—	U	—	U	—	—	U	—	U	—	U	—	—	U	—	U		—	U	—	—	U
		دم	ق	دم	ق	دم	دم	ق	دم	ق	دم	ق	دم	دم	ق	دم	ق	دم	ق	دم	دم	ق	

از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.

		سلسله شماره 22																												F8
∞	...	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1								
		—	U	U	—	—	U	U	—	U	U	—	—	U	U	—	U	U	—	—	U	U								
		دم	ق	ب	دم	دم	ق	ب	دم	ق	ب	دم	دم	ق	ب	دم	ق	ب	دم	دم	ق	ب								
از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																														

		سلسله شماره 23																												F9
∞	...	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1								
		—	U	—	U	—	U	U	—	U	—	U	—	U	U	—	U	—	U	—	U	U								
		دم	ق	دم	ق	دم	ق	ب	دم	ق	دم	ق	دم	ق	ب	دم	ق	دم	ق	دم	ق	دم	ق	ب						
از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																														

7 - جدول شماره (7). می‌خواهیم قطارها یا ردیفها یا رسته های 8 هجایی درست کنیم. در هر رسته تنها 8 هجا را پهلوی همدیگر می‌چینیم.

جدول شماره (7)									
	8	7	6	5	4	3	2	1	
	1	2	4	8	16	32	64	128	
☒	—	U	U	U	U	U	U	U	1
☒☒	U	U	U	U	U	U	U	U	2
	—	—	U	U	U	U	U	U	3
	U	—	U	U	U	U	U	U	4
	—	U	—	U	U	U	U	U	5
	U	U	—	U	U	U	U	U	6
	—	—	—	U	U	U	U	U	7
	U	—	—	U	U	U	U	U	8
	—	U	U	—	U	U	U	U	9
	U	U	U	—	U	U	U	U	10
	—	—	U	—	U	U	U	U	11
	U	—	U	—	U	U	U	U	12
	—	U	—	—	U	U	U	U	13
	U	U	—	—	U	U	U	U	14
	—	—	—	—	U	U	U	U	15
	U	—	—	—	U	U	U	U	16

	—	U	U	U	—	U	U	U	17
	U	U	U	U	—	U	U	U	18
	—	—	U	U	—	U	U	U	19
	U	—	U	U	—	U	U	U	20
	—	U	—	U	—	U	U	U	21
	U	U	—	U	—	U	U	U	22
	—	—	—	U	—	U	U	U	23
	U	—	—	U	—	U	U	U	24
	—	U	U	—	—	U	U	U	25
	U	U	U	—	—	U	U	U	26
	—	—	U	—	—	U	U	U	27
	U	—	U	—	—	U	U	U	28
	—	U	—	—	—	U	U	U	29
	U	U	—	—	—	U	U	U	30
	—	—	—	—	—	U	U	U	31
	U	—	—	—	—	U	U	U	32
☒	—	U	U	U	U	—	U	U	33
☒☒	U	U	U	U	U	—	U	U	34
	—	—	U	U	U	—	U	U	35
	U	—	U	U	U	—	U	U	36
	—	U	—	U	U	—	U	U	37
	U	U	—	U	U	—	U	U	38
	—	—	—	U	U	—	U	U	39
	U	—	—	U	U	—	U	U	40
	—	U	U	—	U	—	U	U	41
	U	U	U	—	U	—	U	U	42
	—	—	U	—	U	—	U	U	43
	U	—	U	—	U	—	U	U	44
	—	U	—	—	U	—	U	U	45
	U	U	—	—	U	—	U	U	46
	—	—	—	—	U	—	U	U	47
	U	—	—	—	U	—	U	U	48
	—	U	U	U	—	—	U	U	49
	U	U	U	U	—	—	U	U	50
	—	—	U	U	—	—	U	U	51
	U	—	U	U	—	—	U	U	52
	—	U	—	U	—	—	U	U	53
	U	U	—	U	—	—	U	U	54
	—	—	—	U	—	—	U	U	55
	U	—	—	U	—	—	U	U	56
	—	U	U	—	—	—	U	U	57
	U	U	U	—	—	—	U	U	58
	—	—	U	—	—	—	U	U	59
	U	—	U	—	—	—	U	U	60
	—	U	—	—	—	—	U	U	61
	U	U	—	—	—	—	U	U	62
	—	—	—	—	—	—	U	U	63
	U	—	—	—	—	—	U	U	64

☒	—	U	U	U	U	U	—	U	65
☒☒	U	U	U	U	U	U	—	U	66
	—	—	U	U	U	U	—	U	67
	U	—	U	U	U	U	—	U	68
	—	U	—	U	U	U	—	U	69
	U	U	—	U	U	U	—	U	70
	—	—	—	U	U	U	—	U	71
	U	—	—	U	U	U	—	U	72
	—	U	U	—	U	U	—	U	73
	U	U	U	—	U	U	—	U	74
	—	—	U	—	U	U	—	U	75
	U	—	U	—	U	U	—	U	76
	—	U	—	—	U	U	—	U	77
	U	U	—	—	U	U	—	U	78
	—	—	—	—	U	U	—	U	79
	U	—	—	—	U	U	—	U	80
	—	U	U	U	—	U	—	U	81
	U	U	U	U	—	U	—	U	82
	—	—	U	U	—	U	—	U	83
	U	—	U	U	—	U	—	U	84
	—	U	—	U	—	U	—	U	85
	U	U	—	U	—	U	—	U	86
	—	—	—	U	—	U	—	U	87
	U	—	—	U	—	U	—	U	88
	—	U	U	—	—	U	—	U	89
	U	U	U	—	—	U	—	U	90
	—	—	U	—	—	U	—	U	91
	U	—	U	—	—	U	—	U	92
	—	U	—	—	—	U	—	U	93
	U	U	—	—	—	U	—	U	94
	—	—	—	—	—	U	—	U	95
	U	—	—	—	—	U	—	U	96
☒	—	U	U	U	U	—	—	U	97
☒☒	U	U	U	U	U	—	—	U	98
	—	—	U	U	U	—	—	U	99
	U	—	U	U	U	—	—	U	100
	—	U	—	U	U	—	—	U	101
	U	U	—	U	U	—	—	U	102
	—	—	—	U	U	—	—	U	103
	U	—	—	U	U	—	—	U	104
	—	U	U	—	U	—	—	U	105
	U	U	U	—	—	—	—	U	106
	—	—	U	—	U	—	—	U	107
	U	—	U	—	U	—	—	U	108
	—	U	—	—	U	—	—	U	109
	U	U	—	—	U	—	—	U	110
	—	—	—	—	U	—	—	U	111
	U	—	—	—	U	—	—	U	112

	—	U	U	U	—	—	—	U	113
	U	U	U	U	—	—	—	U	114
	—	—	U	U	—	—	—	U	115
	U	—	U	U	—	—	—	U	116
	—	U	—	U	—	—	—	U	117
	U	U	—	U	—	—	—	U	118
	—	—	—	U	—	—	—	U	119
	U	—	—	U	—	—	—	U	120
	—	U	U	—	—	—	—	U	121
	U	U	U	—	—	—	—	U	122
	—	—	U	—	—	—	—	U	123
	U	—	U	—	—	—	—	U	124
	—	U	—	—	—	—	—	U	125
	U	U	—	—	—	—	—	U	126
	—	—	—	—	—	—	—	U	127
	U	—	—	—	—	—	—	U	128
☒	—	U	U	U	U	U	U	—	129
☒☒	U	U	U	U	U	U	U	—	130
	—	—	U	U	U	U	U	—	131
	U	—	U	U	U	U	U	—	132
	—	U	—	U	U	U	U	—	133
	U	U	—	U	U	U	U	—	134
	—	—	—	U	U	U	U	—	135
	U	—	—	U	U	U	U	—	136
	—	U	U	—	U	U	U	—	137
	U	U	U	—	U	U	U	—	138
	—	—	U	—	U	U	U	—	139
	U	—	U	—	U	U	U	—	140
	—	U	—	—	U	U	U	—	141
	U	U	—	—	U	U	U	—	142
	—	—	—	—	U	U	U	—	143
	U	—	—	—	U	U	U	—	144
	—	U	U	U	—	U	U	—	145
	U	U	U	U	—	U	U	—	146
	—	—	U	U	—	U	U	—	147
	U	—	U	U	—	U	U	—	148
	—	U	—	U	—	U	U	—	149
	U	U	—	U	—	U	U	—	150
	—	—	—	U	—	U	U	—	151
	U	—	—	U	—	U	U	—	152
	—	U	U	—	—	U	U	—	153
	U	U	U	—	—	U	U	—	154
	—	—	U	—	—	U	U	—	155
	U	—	U	—	—	U	U	—	156
	—	U	—	—	—	U	U	—	157
	U	U	—	—	—	U	U	—	158
	—	—	—	—	—	U	U	—	159
	U	—	—	—	—	U	U	—	160

☒	—	U	U	U	U	—	U	—	161
☒☒	U	U	U	U	U	—	U	—	162
	—	—	U	U	U	—	U	—	163
	U	—	U	U	U	—	U	—	164
	—	U	—	U	U	—	U	—	165
	U	U	—	U	U	—	U	—	166
	—	—	—	U	U	—	U	—	167
	U	—	—	U	U	—	U	—	168
	—	U	U	—	U	—	U	—	169
	U	U	U	—	U	—	U	—	170
	—	—	U	—	U	—	U	—	171
	U	—	U	—	U	—	U	—	172
	—	U	—	—	U	—	U	—	173
	U	U	—	—	U	—	U	—	174
	—	—	—	—	U	—	U	—	175
	U	—	—	—	U	—	U	—	176
	—	U	U	U	—	—	U	—	177
	U	U	U	U	—	—	U	—	178
	—	—	U	U	—	—	U	—	179
	U	—	U	U	—	—	U	—	180
	—	U	—	U	—	—	U	—	181
	U	U	—	U	—	—	U	—	182
	—	—	—	U	—	—	U	—	183
	U	—	—	U	—	—	U	—	184
	—	U	U	—	—	—	U	—	185
	U	U	U	—	—	—	U	—	186
	—	—	U	—	—	—	U	—	187
	U	—	U	—	—	—	U	—	188
	—	U	—	—	—	—	U	—	189
	U	U	—	—	—	—	U	—	190
	—	—	—	—	—	—	U	—	191
	U	—	—	—	—	—	U	—	192
☒	—	U	U	U	U	U	—	—	193
☒☒	U	U	U	U	U	U	—	—	194
	—	—	U	U	U	U	—	—	195
	U	—	U	U	U	U	—	—	196
	—	U	—	U	U	U	—	—	197
	U	U	—	U	U	U	—	—	198
	—	—	—	U	U	U	—	—	199
	U	—	—	U	U	U	—	—	200
	—	U	U	—	U	U	—	—	201
	U	U	U	—	—	U	—	—	202
	—	—	U	—	U	U	—	—	203
	U	—	U	—	U	U	—	—	204
	—	U	—	—	U	U	—	—	205
	U	U	—	—	U	U	—	—	206
	—	—	—	—	U	U	—	—	207
	U	—	—	—	U	U	—	—	208

	—	U	U	U	—	U	—	—	209
	U	U	U	U	—	U	—	—	210
	—	—	U	U	—	U	—	—	211
	U	—	U	U	—	U	—	—	212
	—	U	—	U	—	U	—	—	213
	U	U	—	U	—	U	—	—	214
	—	—	—	U	—	U	—	—	215
	U	—	—	U	—	U	—	—	216
	—	U	U	—	—	U	—	—	217
	U	U	U	—	—	U	—	—	218
	—	—	U	—	—	U	—	—	219
	U	—	U	—	—	U	—	—	220
	—	U	—	—	—	U	—	—	221
	U	U	—	—	—	U	—	—	222
	—	—	—	—	—	U	—	—	223
	U	—	—	—	—	U	—	—	224
☒	—	U	U	U	U	—	—	—	225
☒☒	U	U	U	U	U	—	—	—	226
	—	—	U	U	U	—	—	—	227
	U	—	U	U	U	—	—	—	228
	—	U	—	U	U	—	—	—	229
	U	U	—	U	U	—	—	—	230
	—	—	—	U	U	—	—	—	231
	U	—	—	U	U	—	—	—	232
	—	U	U	—	U	—	—	—	233
	U	U	U	—	U	—	—	—	234
	—	—	U	—	U	—	—	—	235
	U	—	U	—	U	—	—	—	236
	—	U	—	—	U	—	—	—	237
	U	U	—	—	U	—	—	—	238
	—	—	—	—	U	—	—	—	239
	U	—	—	—	U	—	—	—	240
	—	U	U	U	—	—	—	—	241
	U	U	U	U	—	—	—	—	242
	—	—	U	U	—	—	—	—	243
	U	—	U	U	—	—	—	—	244
	—	U	—	U	—	—	—	—	245
	U	U	—	U	—	—	—	—	246
	—	—	—	U	—	—	—	—	247
	U	—	—	U	—	—	—	—	248
	—	U	U	—	—	—	—	—	249
	U	U	U	—	—	—	—	—	250
	—	—	U	—	—	—	—	—	251
	U	—	U	—	—	—	—	—	252
	—	U	—	—	—	—	—	—	253
	U	U	—	—	—	—	—	—	254
	—	—	—	—	—	—	—	—	255
	U	—	—	—	—	—	—	—	256

فرمول ریاضی این را تصدیق می کند	
$\bar{A}(n, k) = \bar{A}_n^k = n^k.$	
شمار هجا ها در هر دسته در این حال 8 است	شمار یا تعداد نوعیت هجاها که 2 است یعنی کوتاه (u) و دراز (-)
k	n
2 به طاقت 8 = 2 ضرب 2 ضرب 2 ضرب 2 ضرب 2 ضرب 2 ضرب 2 = 256	

از جدول شماره (7) تنها 13 سلسله نو به دست می آید: این 13 سلسله را نامگذاری و شماره گذاری می کنیم:

این سلسله ها را با نامهای G1 تا G13 نمایش میدهیم و در اخیر فهرست مجموعی می گنجانیم.

فهرست مکمل تمام سلسله های به دست آمده را به ترتیب از شماره (1) تا (36) به ترتیب می آوریم:

سلسله شماره 1																	A	
∞	...	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2		1
		—	U	—	U	—	U	—	U	—	U	—	U	—	U	—		U
		دم	ق	دم	ق	دم	ق	دم	ق	دم	ق	دم	ق	دم	ق	دم	ق	دم
از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت																		
در درس بعدی این سلسله را به تفصیل بررسی خواهیم کرد																		

سلسله شماره 2																	B1
∞	...	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	
		—	U	U	—	U	U	—	U	U	—	U	U	—	U	U	
		دم	ق	ب	دم	ق	ب	دم	ق	ب	دم	ق	ب	دم	ق	ب	دم
از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																	

سلسله شماره 3																	B2
∞	...	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	
		—	—	U	—	—	U	—	—	U	—	—	U	—	—	U	
		دم	دم	ق	دم	دم	ق	دم	دم	ق	دم	دم	ق	دم	دم	ق	
از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																	

سلسله شماره 4																	C1	
∞	...	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2		1
		—	—	—	U	—	—	—	U	—	—	—	U	—	—	—		U
		دم	دم	دم	ق	دم	دم	دم	ق	دم	دم	دم	ق	دم	دم	دم		ق
از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																		

سلسله شماره 5																	C2	
∞	...	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2		1
		—	—	U	U	—	—	U	U	—	—	U	U	—	—	U		U
		دم	دم	ق	ب	دم	دم	ق	ب	دم	دم	ق	ب	دم	دم	ق		ب
از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																		

سلسله شماره 6																	D1					
∞	...	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6		5	4	3	2	1
		—	U	—	U	U	—	U	—	U	U	—	U	—	U	U		—	U	—	U	U
		دم	ق	دم	ق	ب	دم	ق	دم	ق	ب	دم	ق	دم	ق	ب		دم	ق	دم	ق	دم
از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																						

سلسله شماره 7																	D2
---------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	----

∞	...	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	
		—	—	U	—	U	—	—	U	—	U	—	—	U	—	U	—	—	U	—	U	
		دم	دم	ق	دم	ق	دم	دم	ق	دم	ق	دم	دم	ق	دم	ق	دم	دم	ق	دم	ق	
از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																						

							سلسله شماره 8																		
∞	...	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	D3			
		—	U	U	—	—	—	U	U	—	—	—	U	U	—	—	—	U	U	—	—				
		دم	ق	ق	دم	دم	دم	ق	ق	دم	دم	دم	ق	ق	دم	دم	دم	ق	ق	دم	دم				
از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																									

							سلسله شماره 9																			
∞	...	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	D4				
		—	—	U	—	—	—	—	U	—	—	—	—	U	—	—	—	—	U	—	—					
		دم	دم	ق	دم	دم	دم	دم	ق	دم	دم	دم	دم	ق	دم	دم	دم	دم	ق	دم	دم					
از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																										

							سلسله شماره 10																		
∞	...	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1			E1			
		—	U	U	—	—	U	—	U	U	—	—	U	—	U	U	—	—	U	—	—				
		دم	ق	ب	دم	دم	ق	دم	ق	ب	دم	دم	ق	دم	ق	ب	دم	دم	ق	دم	دم				
از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																									

							سلسله شماره 11																		
∞	...	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1			E2			
		—	U	—	—	U	U	—	U	—	—	U	U	—	U	—	—	U	—	—	U				
		دم	ق	دم	دم	ق	ب	دم	ق	دم	دم	ق	ب	دم	ق	دم	دم	ق	دم	دم	ق				
از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																									

		سلسله شماره 12														E3				
∞	...	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5		4	3	2	1
		—	—	—	U	—	U	—	—	—	U	—	U	—	—		—	U	—	U
		دم	دم	دم	ق	دم	ق	دم	دم	دم	ق	دم	ق	دم	دم	دم	ق	دم	ق	
		از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																		

		سلسله شماره 13														E4				
∞	...	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5		4	3	2	1
		—	U	U	—	—	—	—	U	U	—	—	—	—	U		U	—	—	—
		دم	ق	ب	دم	دم	دم	دم	ق	ب	دم	دم	دم	دم	ق	ب	دم	دم	دم	
		از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																		

		سلسله شماره 14														E5				
∞	...	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5		4	3	2	1
		—	—	—	—	—	U	—	—	—	—	—	U	—	—		—	—	—	U
		دم	دم	دم	دم	دم	ق	دم	دم	دم	دم	دم	ق	دم	دم	دم	دم	دم	ق	
		از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																		

		سلسله شماره 15														F1							
∞	...	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8		7	6	5	4	3	2	1
		—	—	—	U	U	—	—	—	—	—	U	U	—	—		—	—	—	U	U	—	—
		دم	دم	دم	ق	ب	دم	دم	دم	دم	دم	ق	ب	دم	دم	دم	دم	دم	ق	ب	دم	دم	
		از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																					

		سلسله شماره 16														F2							
∞	...	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8		7	6	5	4	3	2	1
		—	—	U	—	U	—	—	—	—	U	—	U	—	—		—	—	U	—	U	—	—
		دم	دم	ق	دم	ق	دم	دم	دم	دم	ق	دم	ق	دم	دم	دم	دم	ق	دم	ق	دم	دم	

از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.

		سلسله شماره 17																	F3				
∞	...	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5		4	3	2	1
		—	—	U	—	—	—	U	—	—	U	—	—	—	U	—	—	U		—	—	—	U
		دم	دم	ق	دم	دم	دم	ق	دم	دم	ق	دم	دم	دم	ق	دم	دم	ق	دم	دم	دم	ق	
		از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																					

		سلسله شماره 18																	F4				
∞	...	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5		4	3	2	1
		—	U	—	—	—	U	U	—	U	—	—	—	U	U	—	U	—		—	—	U	U
		دم	ق	دم	دم	دم	ق	ب	دم	ق	دم	دم	دم	ق	ب	دم	ق	دم	دم	دم	ق	ب	
		از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																					

		سلسله شماره 19																	F5				
∞	...	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5		4	3	2	1
		—	—	U	—	U	U	—	—	—	U	—	U	U	—	—	—	U		—	U	U	—
		دم	دم	ق	دم	ب	ق	دم	دم	دم	ق	دم	ب	ق	دم	دم	دم	ق	دم	ق	ب	دم	
		از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																					

		سلسله شماره 20																	F6				
∞	...	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5		4	3	2	1
		—	—	U	U	—	—	U	—	—	U	U	—	—	U	—	—	U		U	—	—	U
		دم	دم	ق	ب	دم	دم	ق	دم	دم	ق	ب	دم	دم	ق	دم	دم	ق	ب	دم	دم	ق	
		از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																					

		سلسله شماره 21																	F7				
∞	...	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5		4	3	2	1
		—	U	—	U	—	—	U	—	U	—	U	—	—	U	—	U	—		U	—	—	U
		دم	ق	دم	ق	دم	دم	ق	دم	ق	دم	ق	دم	دم	ق	دم	ق	دم	ق	دم	دم	ق	
		از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																					

		سلسله شماره 22																	F8
--	--	----------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	----

∞	...	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	
		—	U	U	—	—	U	U	—	U	U	—	—	U	U	—	U	U	—	—	U	U	
		دم	ق	ب	دم	دم	ق	ب	دم	ق	ب	دم	دم	ق	ب	دم	ق	ب	دم	دم	ق	ب	
از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																							

∞	...	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1		
		—	U	—	U	—	U	U	—	U	—	U	—	U	U	—	U	—	U	—	U	U		
		دم	ق	دم	ق	دم	ق	ب	دم	ق	دم	ق	دم	ق	ب	دم	ق	دم	ق	دم	ق	دم	ق	
از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																								

∞	...	24	23	22	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
		—	U	U	—	—	—	—	U	—	U	U	—	—	—	—	U	—	U	U	—	—	—	—	U
		دم	ق	ب	دم	دم	دم	دم	ق	دم	ق	ب	دم	دم	دم	دم	ق	دم	ق	ب	دم	دم	دم	دم	ق
از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																									

∞	...	24	23	22	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
		—	—	U	—	U	U	—	U	—	—	U	—	U	U	—	U	—	—	U	—	U	U	—	U
		دم	دم	ق	دم	ق	ب	دم	ق	دم	دم	ق	دم	ق	ب	دم	ق	دم	دم	ق	دم	ق	ب	دم	ق
از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																									

∞	...	24	23	22	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
		—	U	—	U	—	U	U	—	—	U	—	U	—	U	U	—	—	U	—	U	—	U	U	—
		دم	ق	دم	ق	دم	ق	ب	دم	دم	ق	دم	ق	دم	ق	ب	دم	دم	ق	دم	ق	دم	ق	ب	دم
از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																									

∞	...	24	23	22	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
		—	U	—	—	—	U	U	—	—	U	—	—	—	U	U	—	—	U	—	—	—	U	U	—
		دم	ق	دم	دم	دم	ق	ب	دم	دم	ق	دم	دم	دم	ق	ب	دم	دم	ق	دم	دم	دم	ق	ب	دم
از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																									

∞	...	24	23	22	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
از این سلسله بی پایان، میتوان چندین وزن شعر ساخت.																									

شیوه پرداخت کنونی در اینجا، شاید یکسبه مورد پسند همه گان قرار نگیرد. هدف من بدگویی کردن از نامهای عربی اوزان یا افاعیل عربی سیستم عروض دانان پیشین نیست. میخواهم برای نسل جوان کنونی و نسلهای بالنده فردا، فراگرفتن وزن شعر و ترانه را آسان بسازم.

میدانیم که اندکترین نو آوری یا ابتکار را زمانه، به آسانی نمی پذیرد. در همین زمینه یادداشت زیر نگاشته شده است.

دانشمند بزرگ، **داکتر پرویز ناتل خانلری** در کتاب «وزن شعر فارسی» در سال 1947 میلادی چنین نوشته است:

مقدمه چاپ سوم

طرح اصلی این کتاب سالها پیش از این، هنگامیکه در دوره دکتری دانشکده ادبیات تحصیل میکردم، ریخته شد. سپس در سال 1326 این بحث با تحقیق دیگری در باره «تحول اوزان غزل فارسی» به صورت کتاب که عنوانش «تحقیق انتقادی در عروض فارسی» بود، انتشار یافت.

پس از انتشار آن کتاب، نگارنده دنباله مطالعه و تحقیق را رها نکرد و خاصه در قسمتی که مربوط به **حروف و مصوت ها و هجاست**، در آزمایشگاه «انستیتوی فونیتیک» پاریس به تجربه و آزمایش پرداخت و حاصل این شد که بسیاری از نکات را **تعدیل یا تکمیل** کرد چنانکه بنای مطالب بر اساس **علمی و تجربی** استوار گشت.

در سال 1337 دو باب اول کتاب سابق که تفصیل و تکمیل یافته بود با عنوان «وزن شعر فارسی» منتشر شد، و اکنون چند سال است که نسخه های آن **نایاب** شده و از دسترس جویندگان دور افتاده است.

اما این طرح و بحث درباره وزن شعر فارسی در آغاز انتشار چنان **غریب** مینمود که ادیبان از خواندن و شنیدن آن **پرهیز می کردند** و نکته های تازه ای که در آن مطرح شده بود و با **شیوه هزار ساله** این علم **مغایرت** داشت در نظر ایشان نوعی **ارتداد** به شمار می رفت. با اینحال، این بحث و طرح **نو کم کم** در مباحث ادبی چنان جای خود را **باز کرد** که در بعضی از دانشکده ها جزء **مسائل درسی** قرار گرفت؛ بعضی از **ادیبان و استادان** آن را خواندند و **آموختند** و بنای **مطالعه و تحقیقات تازه** خود را بر آن نهادند.

اصطلاحات و تعریفات **تازه و ابتکاری** این کتاب چنان در اذهان جایگیر شد که در کتابهای ادبی و «دائرة المعارف» هایی که در این سالها تدوین و تألیف یافت، غالب آنها مانند **اصطلاحات مقبول عام و تعریفات واضح** نزد اهل فن، به کار رفت و چنان **معتبر و مسلم** شناخته شد که در نقل آنها ذکر **مأخذ و نام نگارنده** را از **قلم انداختند** و نکته ها و مطالب را که همه ابداع و **ابتکار** مؤلف بود و **نخستین بار** در این کتاب آمده بود مانند مشهورات و مسلمات بی قید **منبع** ثبت کردند.

در این ضمن از یک طرف نسخه های چاپی کتاب نایاب شده و از طرف دیگر نگارنده بار دیگر بسیاری از مطالب را مورد تجدید نظر و **اصلاح و تکمیل** قرار داده بود.

به این دلایل تهیه چاپ تازه ای از کتاب لازم می نمود و همین ضرورت نگارنده را به تجدید طبع این کتاب برانگیخت. در این چاپ تازه نکته های اصلاحی و تکمیلی **بسیار** است و خوانندگان فاضل خود به آنها توجه خواهند کرد.

خرداد ماه 1345

مقدمه بالا برای چاپ سوم کتاب «وزن شعر فارسی» در سال 1975 میلادی نوشته شده است

منتظر واکنشها و سوالهای دوستان هستم.

تا درس آینده خدا نگهدار!